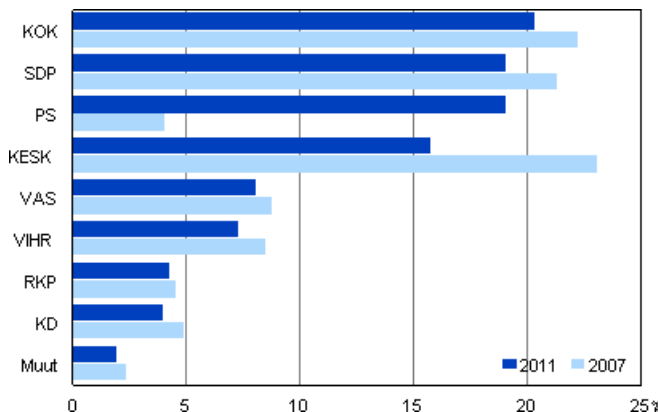

Eduskuntavaalit 2011, vahvistettu tulos

Perussuomalaiset vaalien suurvoittaja, Kokoomus nousi suurimmaksi puolueeksi eduskuntavaaleissa 2011

Perussuomalaiset nousi vaalien voittajaksi, kun muut eduskuntapuolueet menettivät kannatustaan verrattuna edellisiin eduskuntavaaleihin. Perussuomalaiset lisäsi kannatustaan 15,0 prosenttiyksikköä, saaden koko maan äänistä 19,1 prosenttia, mikä nosti sen pienimmästä eduskuntapuolueesta maan kolmanneksi suurimmaksi puolueeksi. Perussuomalaisten äänisaalis merkitsi puolueelle 34 lisäpaikkaa eduskuntaan. Kaikkiaan se sai 39 edustajaa ja ääniä yhteensä koko maassa 560 075, mikä on 447 819 ääntä enemmän kuin vuoden 2007 eduskuntavaaleissa.

Puolueiden kannatus eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007

Suomen Keskusta oli vaalien suurin häviäjä, puolue putosi suurimmasta puolueesta neljänneksi. Suomen Keskusta sai koko maan äänistä 15,8 prosenttia. Edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna sen kannatus laski 7,4 prosenttiyksiköllä. Suomen Keskusta sai 463 266 ääntä ja 35 kansanedustajaa eduskuntaan. Puolueen paikkamäärä väheni kuudellatoista ja äänimäärä 177 162 äänellä verrattuna vuoden 2007 eduskuntavaaleihin.

Kokoomus nousi suurimmaksi puolueeksi. Kokoomus sai 44 edustajapaikkaa ja äänistä 20,4 prosenttia. Kokoomus menetti kuusi edustajaa ja sai 1,9 prosenttiyksikköä vähemmän ääniä kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. Koko maassa Kokoomus sai ääniä 599 138, mikä on 17 703 ääntä vähemmän kuin vuonna 2007.

SDP nousi maan toiseksi suurimmaksi puolueeksi. SDP sai 19,1 prosenttia äänistä ja 42 edustajapaikkaa, mikä on 2,3 prosenttiyksikköä ja kolme edustajapaikkaa vähemmän kuin vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. SDP:n äänimäärä oli 561 558, mikä on 32 636 ääntä edellisiä eduskuntavaaleja vähemmän.

Vasemmistoliitto sai vaaleissa 8,1 prosenttia äänistä ja 14 edustajapaikkaa. Edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna väheni äänimäärä 0,7 prosenttiyksikköä ja edustajien määrä kolmella. Vihreä liitto sai 7,3 prosenttia äänistä ja kymmenen edustajapaikkaa. Puolueen äänimäärä väheni 1,2 prosenttiyksikköä ja edustajapaikkojen määrä pienentyi viidellä. RKP sai vaaleissa 4,3 prosenttia äänistä, mikä on 0,3 prosenttiyksikköä edellisiä eduskuntavaaleja vähemmän. Puolue säilytti yhdeksän edustajapaikkaansa. Kristillisdemokraatit saivat äänistä 4,0 prosenttia, 0,8 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. KD menetti yhden edustajapaikan saaden eduskuntaan kuusi edustajaa. Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa ei eduskuntaan noussut uusia puolueita.

Puolueiden kannatus eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007 (%)

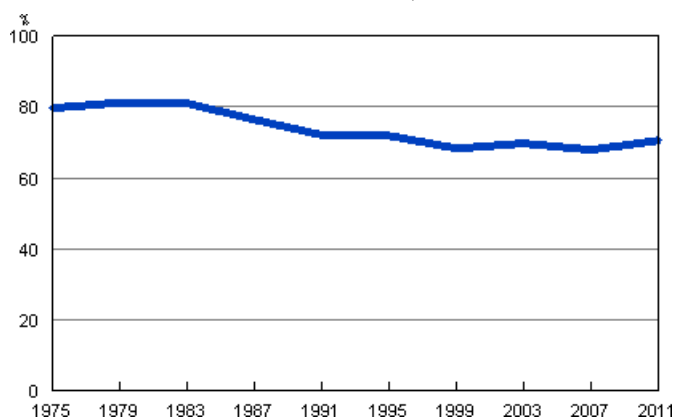
Puolue	Eduskunta- vaalit 2011	Eduskunta- vaalit 2007
Kansallinen Kokoomus KOK	20,4	22,3
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	19,1	21,4
Perussuomalaiset PS	19,1	4,1
Suomen Keskusta KESK	15,8	23,1
Vasemmistoliitto VAS	8,1	8,8
Vihreä liitto VIHR	7,3	8,5
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	4,3	4,6
Kristillisdemokraatit KD	4,0	4,9
Muut	2,0	2,4

Vaaliosallistuminen edellisiä eduskuntavaaleja aktiivisempaa

Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti oli 70,5 prosenttia, mikä on 2,6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. Äänestysaktiivisuus nousi Ahvenanmaan vaalipiiriä lukuun ottamatta kaikissa muissa vaalipiireissä. Vilkkainta äänestäminen oli Helsingin vaalipiirissä, jossa äänesti 75,5 prosenttia äänioikeutetuista. Keskimääräistä vilkkaammin äänestettiin myös Vaasan (73,2 %), Uudenmaan (72,9 %), Pirkanmaan (71,5 %) ja Varsinais-Suomen (71,2 %) vaalipiireissä.

Kaikkiaan äänioikeutettuja oli 4 387 701. Suomessa asuvia äänioikeutettuja oli 4 159 857 ja ulkomailla asuvia 227 844. Ulkomaalaisten äänestysaktiivisuus oli 10,6 prosenttia, mikä on 2,0 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa.

Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa 1975 - 2011, %

Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa 1975 - 2011, %¹⁾

Vuosi	Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestys %	Ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten äänestys %
1975	79,7	7,1
1979	81,2	6,7
1983	81,0	6,7
1987	76,4	5,8
1991	72,1	5,6
1995	71,9	6,1
1999	68,3	6,5
2003	69,7	8,8
2007	67,9	8,6
2011	70,5	10,6

1) Äänioikeutta laajennettiin vuonna 1975 ulottamalla äänioikeus Suomessa henkikirjoittamattomiin Suomen kansalaisiin.

Sisälllys

1. Ehdokkaiden ja valittujen tausta-analyysi eduskuntavaaleissa 2011.....	6
1.1. Ehdokkaat, valitut ja äänioikeutetut sukupuolen mukaan	6
1.2. Ulkomaalaistausta.....	8
1.3. Keski-ikä.....	9
1.4. Työhön osallistuminen.....	11
1.5. Perheasema	13
1.6. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut lasten lukumäärän mukaan 2011.....	14
1.7. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut koulutusasteen mukaan 2011.....	15
1.8. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten tulojen mukaan eduskuntavaaleissa 2011	17
1.9. Tuloluokat eduskuntavaaleissa 2011.....	20
2. Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983-2011.....	22

Taulukot

Taulukko 1. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011.....	7
Taulukko 2. Naisten osuus äänioikeutetuista, ehdokkaista ja valituista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	8
Taulukko 3. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	9
Taulukko 4. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011.....	11
Taulukko 5. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	12
Taulukko 6. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	14
Taulukko 7. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	15
Taulukko 8. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	16
Taulukko 9. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007.....	18
Taulukko 10. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011	19
Taulukko 11. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten tulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	21

Kuviot

Kuvio 1. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011.....	6
Kuvio 2. Naisten osuus äänioikeutetuista, ehdokkaista ja valituista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	7
Kuvio 3. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ulkomaalaistausta eduskuntavaaleissa 2011.....	9
Kuvio 4. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	10
Kuvio 5. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011.....	10
Kuvio 6. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	12
Kuvio 7. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	13
Kuvio 8. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	15
Kuvio 9. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	16
Kuvio 10. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007.....	17

Kuvio 11. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011 ¹	19
Kuvio 12. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten tulojen (euron) mukaan eduskuntavaaleissa 2011	20
Eduskuntavaalit, laatuseloste.....	28

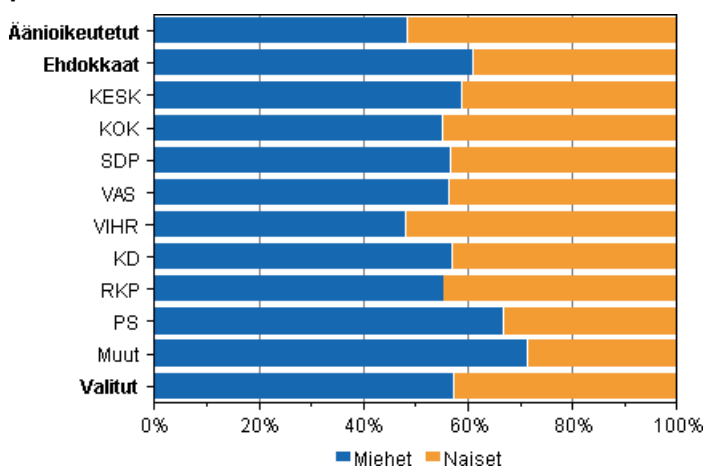
1. Ehdokkaiden ja valittujen tausta-analyysi eduskuntavaaleissa 2011

Seuraavassa tarkastellaan äänioikeutettuja ja puolueiden ehdokkaaksi asettamien henkilöiden sekä valittujen taustatietoja eri tilastotietojen mukaan. Äänioikeutettujen tiedot perustuvat 2.3.2011 perustettuun äänioikeusrekisteriin. Henkilöiden taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen Henkilötilastojen tilastoaineistoihin, mm. työssäkäyntitilastoon ja perhetilastoon. Äänioikeutetuista tarkastelussa ovat mukana vain Suomessa asuvat äänioikeutetut.

1.1. Ehdokkaat, valitut ja äänioikeutetut sukupuolen mukaan

Vaaleissa asetettiin 2 315 ehdokasta, joista miehiä on 1 412 ja naisia 903. Eduskuntapuolueista suhteellisesti vähiten naisehdokkaita on Perussuomalaisilla (33,2 %) ja Suomen Keskustalla (41,2 %). Eduskuntapuolueista Perussuomalaiset ovat ainoa puolue, joka jää naisten osuudessa alle keskiarvon (39 %). Eniten naisehdokkaita on Vihreillä (51,8 %) ja Kokoomuksella (44,8 %). Vain Vihreillä on enemmän nais- kuin miesehdokkaita. Äänioikeutetuista naisia on enemmistö eli 51,6 prosenttia.

Kuvio 1. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011

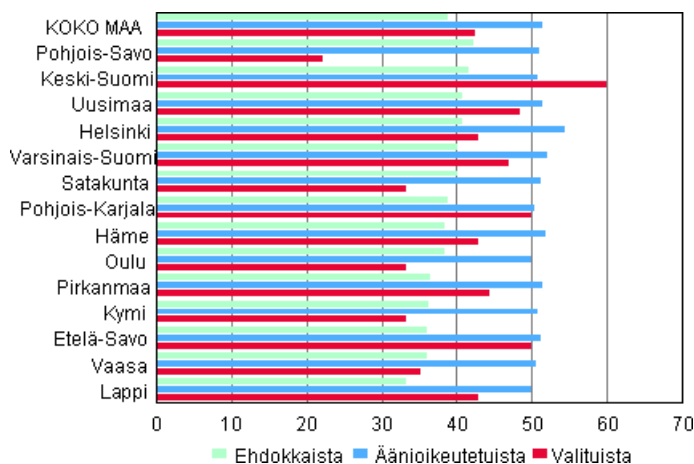

Taulukko 1. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011

	Miehet	Naiset
Äänioikeutetut	48,4	51,6
Ehdokkaat	61,0	39,0
Suomen Keskusta KESK	58,8	41,2
Kansallinen Kokoomus KOK	55,2	44,8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	56,7	43,3
Vasemmistoliitto VAS	56,4	43,6
Vihreä liitto VIHR	48,2	51,8
Suomen Kristillisdemokraatit KD	57,1	42,9
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	55,4	44,6
Perussuomalaiset PS	66,8	33,2
Muut	71,5	28,5
Valitut	57,5	42,5

Valituista kansanedustajista on naisia 42,5 prosenttia, mikä on hieman enemmän kuin naisia oli ehdokkaina (39 %). Suhteellisesti eniten naiskansanedustajia valittiin SDP:stä, jossa naisten osuus valituista on 64,3 prosenttia. Se on yli 20 prosenttiyksikköä enemmän kuin puolueella oli naisia ehdokkaina. Myös Kristillisdemokraatit ja RKP saivat suhteellisesti enemmän naiskansanedustajia kuin naisia oli ehdokkaana.

Kuvio 2. Naisten osuus äänioikeutetuista, ehdokkaista ja valituista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011

Taulukko 2. Naisten osuus äänioikeutetuista, ehdokkaista ja valituista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011

Vaalipiiri	Naisten osuus ehdokkaista	Naisten osuus äänioikeutetuista	Naisten osuus valituista
KOKO MAA	39,0	51,6	42,5
Pohjois-Savo	42,4	51,1	22,2
Keski-Suomi	41,8	51,0	60,0
Uusimaa	40,9	51,5	48,6
Helsinki	40,8	54,5	42,9
Varsinais-Suomi	40,3	52,2	47,1
Satakunta	40,2	51,4	33,3
Pohjois-Karjala	38,9	50,5	50,0
Häme	38,6	51,9	42,9
Oulu	38,5	50,0	33,3
Pirkanmaa	36,7	51,6	44,4
Kymi	36,4	51,0	33,3
Etelä-Savo	36,2	51,3	50,0
Vaasa	36,1	50,7	35,3
Lappi	33,3	50,1	42,9
Ahvenanmaa	25,0	51,1	100,0

Naisehdokkaiden osuus on pienin Ahvenanmaan (25,0 %) ja Lapin vaalipiireissä (33,3 %). Naisten osuus ehdokkaista on suurin Pohjois-Savossa (42,4 %). Yli maan keskiarvon naisehdokkaita on myös Keski-Suomen, Uudenmaan, Helsingin, Varsinais-Suomen ja Satakunnan vaalipiireissä.

Kaikissa vaalipiireissä on naisilla enemmistö äänioikeutetuista. Suurin enemmistö on Helsingin vaalipiirissä, jonka äänioikeutetuista 54,5 prosenttia on naisia, mutta ehdokkaista naisia on vain 40,8 prosenttia.

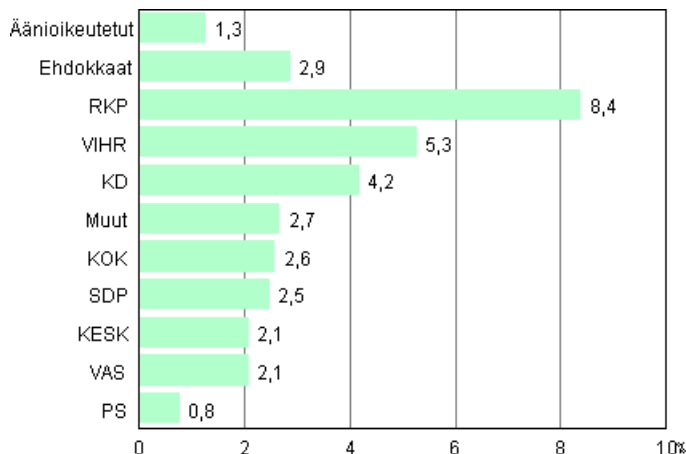
Väestörakenteen ja ehdoksrakenteen ero eli naisten aliedustus on suurin Ahvenanmaan vaalipiirissä, jossa ehdokkaista on naisia 25 prosenttia, mutta äänioikeutetuista 51 prosenttia. Myös Lapin vaalipiirissä naisehdokkaiden osuus on 33,3 prosenttia ja äänioikeutetuista on naisia 50,1 prosenttia. Pienin ero on Pohjois-Savon vaalipiirissä eli 8,7 prosenttiyksikköä.

Kaikista valituista naisia on 42,5 prosenttia. Naisia valittiin enemmän kuin miehiä vain Keski-Suomen vaalipiirissä, jossa valituista 60 prosenttia on naisia. Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa miehiä ja naisia valittiin yhtä monta. Vähiten naisia tuli valituksi Pohjois-Savossa (22,2 %) sekä Satakunnan ja Kymen vaalipiireissä (molemmista 33,3 %). On kuitenkin otettava huomioon, että pienissä vaalipiireissä satunnaisuus voi heilauttaa sukupuoliosuuksia huomattavastikin.

1.2. Ulkomaalaistausta

Ulkomaalaistausta on noin kolmella prosentilla ehdokkaista. Äänioikeutetuista ulkomaalaistaustaisia on 1,3 prosenttia. Ulkomaalaisiksi on katsottu ne henkilöt, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Eniten ulkomaalaistaustaisia ehdokkaita on RKP:llä (8,4 %) ja Vihreillä (5,3 %). Vähiten vieraskielisiä on Perussuomalaisten ehdokkaina (0,8 %).

Kuvio 3. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ulkomaalaistausta eduskuntavaaleissa 2011

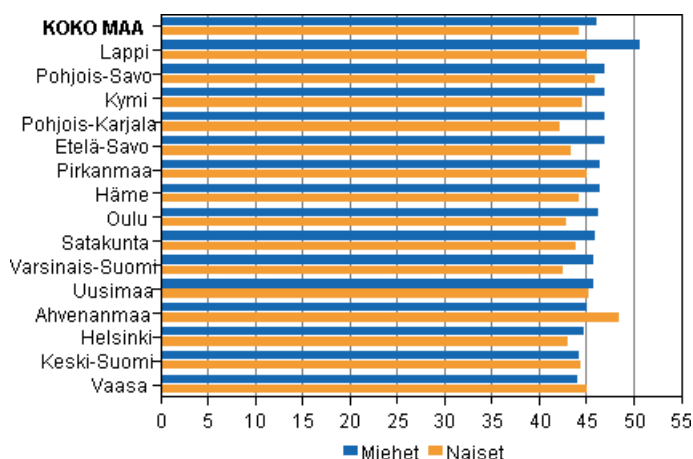
1.3. Keski-ikä

Miesehdokkaiden keski-ikä on laskenut viime eduskuntavaaleista noin kahdella vuodella. Sen sijaan naisehdokkaat ovat nyt keskimäärin puoli vuotta vanhempia edellisiin vaaleihin verrattuna. Miesehdokkaiden keski-ikä on nyt 46,2 ja naisehdokkaiden 44,3 vuotta. Naisehdokkaat ovat keskimäärin noin kaksi vuotta nuorempia kuin miehet.

Taulukko 3. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011

Vaalipiiri	Miehet	Naiset
KOKO MAA	46,2	44,3
Lappi	50,7	45,1
Pohjois-Savo	47,1	46,1
Kymi	47,1	44,7
Pohjois-Karjala	47,1	42,3
Etelä-Savo	47,0	43,5
Pirkanmaa	46,6	45,2
Häme	46,5	44,4
Oulu	46,3	43,0
Satakunta	46,1	43,9
Varsinais-Suomi	45,9	42,6
Uusimaa	45,8	45,3
Ahvenanmaa	45,2	48,5
Helsinki	44,9	43,2
Keski-Suomi	44,3	44,5
Vaasa	44,2	45,2

Kuvio 4. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011

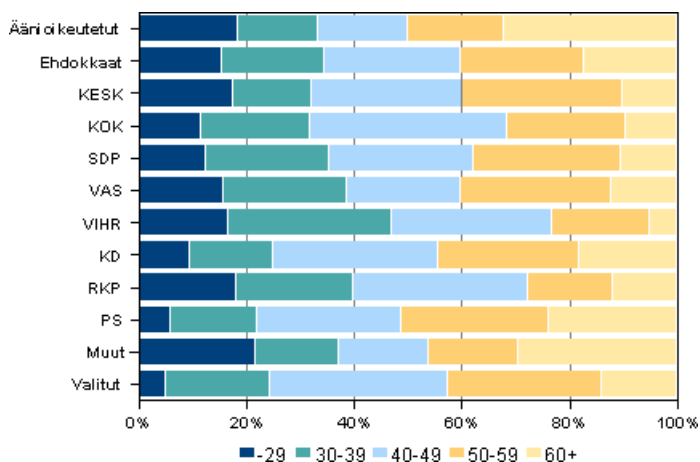

Äänioikeutettujen miesten keski-ikä on 48,1 ja naisten 50,9 vuotta. Miesehdokkaat ovat pari vuotta nuorempia kuin äänioikeutetut miehet, mutta naisehdokkaat ovat vajaat seitsemän vuotta nuorempia kuin äänioikeutetut naiset.

Nuorimmat naisehdokkaat ovat Pohjois-Karjalassa (42,3 vuotta) ja Varsinais-Suomessa (42,6 vuotta). Nuorimmat miesehdokkaat ovat Vaasan (44,2 vuotta), Keski-Suomen (44,3 vuotta) ja Helsingin (44,9 vuotta) vaalipiireissä. Vanhimmat naisehdokkaat ovat Ahvenanmaalla (48,5 vuotta) ja Pohjois-Savossa (46,1). Vanhimmat miesehdokkaat ovat Lapissa (50,7). Sukupuolten ikäero on suurin Lapissa eli 5,6 vuotta ja pienin Keski-Suomessa ja Uudellamaalla, joissa ero on alle vuoden.

Valittujen keski-ikä on 48,0 vuotta, mieskansanedustajien keski-ikä on 50,2 vuotta ja naiskansanedustajien 45,0 vuotta.

Kuvio 5. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011

Taulukko 4. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011

	- 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60+
Äänioikeutetut	18,5	14,7	16,7	17,8	32,3
Ehdokkaat	15,5	19,1	25,3	22,7	17,4
Suomen Keskusta KESK	17,6	14,6	27,9	29,6	10,3
Kansallinen Kokoomus KOK	11,6	20,3	36,6	22,0	9,5
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	12,6	22,7	26,9	27,3	10,5
Vasemmistoliitto VAS	15,7	22,9	21,2	28,0	12,3
Vihreä liitto VIHR	16,7	30,3	29,8	18,0	5,3
Suomen Kristillisdemokraatit KD	9,4	15,7	30,4	26,2	18,3
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	18,1	21,7	32,5	15,7	12,0
Perussuomalaiset PS	5,9	16,0	26,9	27,3	23,9
Muut	21,7	15,6	16,5	16,7	29,6
Valitut	5,0	19,5	33,0	28,5	14,0

Vihreillä on eniten alle 40-vuotiaita ehdokkaita, miltei puolet. Myös RKP:llä, Vasemmistoliitolla ja SDP:llä on enemmän alle 40-vuotiaita ehdokkaita kuin alle 40-vuotiaiden osuus äänioikeutetuissa. Vähiten nuoria ehdokkaita on Perussuomalaisilla ja Kristillisdemokraateilla. Kokoomuksella on eniten 40-49-vuotiaita ehdokkaita.

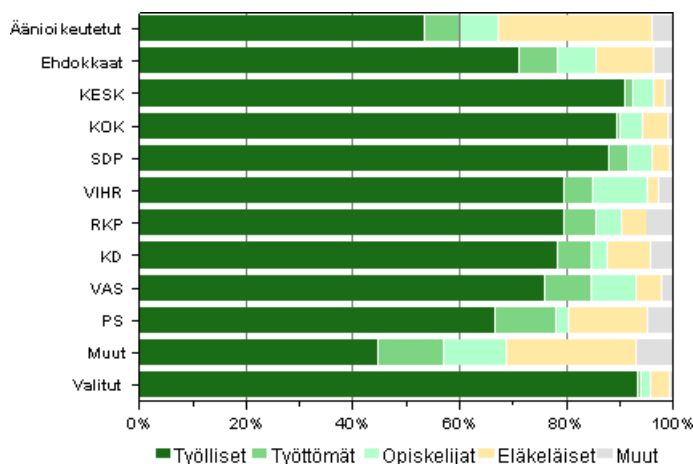
Eniten 50 vuotta täyttäneitä ehdokkaita on Perussuomalaisilla (51,3 %) ja Kristillisdemokraateilla (44,5 %), Perussuomalaisilla heitä on jopa enemmän kuin äänioikeutetuissa (50,1 %). Vihreillä ja RKP:llä 50 vuotta täyttäneitä on ehdokkaista alle 30 %.

Nuorten osuus valituista jää huomattavasti alhaisemmaksi kuin heidän osuutensa on äänioikeutetuista tai ehdokkaista. Valituista vain viisi prosenttia on alle 30-vuotiaita, kun heidän osuutensa kaikista äänioikeutetuista on 18,5 prosenttia ja ehdokkaista 15,5 prosenttia. Edellisiin vaaleihin verrattuna nuorten osuus kuitenkin kasvoi neljä prosenttiyksikköä. Vuoden 2007 vaaleissa vain kaksi alle 30-vuotiaita valittiin eduskuntaan eli yksi prosentti. Suurin ikäluokka uudessa eduskunnassa on 40-49-vuotiaat, johon kuuluu kolmasosa kaikista kansanedustajista.

1.4. Työhön osallistuminen

Kaikista äänioikeutetuista vuoden 2009 lopussa oli työllisiä hieman yli puolet eli 53,4 prosenttia, työttömiä 6,7 prosenttia, opiskelijoita 7,2 prosenttia ja eläkeläisiä 28,8 prosenttia. Kolmen suuren puolueen (Keskusta, Kokoomus, SDP) ehdokkaista noin 90 prosenttia oli työllisiä, Perussuomalaisista työllisten osuus on 66,8 prosenttia. Työttömiä ei Keskustan, Kokoomuksen ja SDP:n ehdokkaista ollut juuri kukaan. Sen sijaan Perussuomalaisista 11,3 prosenttia on ollut työttömänä vuoden 2009 lopussa. Kaikista ehdokkaana olevista noin 71 prosenttia oli työllisiä ja noin seitsemän prosenttia työttömiä vuoden 2009 lopussa.

Kuvio 6. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut pääsiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011

Opiskelija- ja eläkeläisehdokkaita suurimmilla puolueilla on vain 6 - 9 prosenttia. Eniten opiskelijaehdokkaita on Vihreillä (10,1 %) ja Vasemmistoliitolla (8,5 %). Eläkeläisehdokkaita puolestaan on eniten Perussuomalaisilla (14,7 %) ja Kristillisdemokraateilla (7,9 %).

Taulukko 5. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut pääsiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011

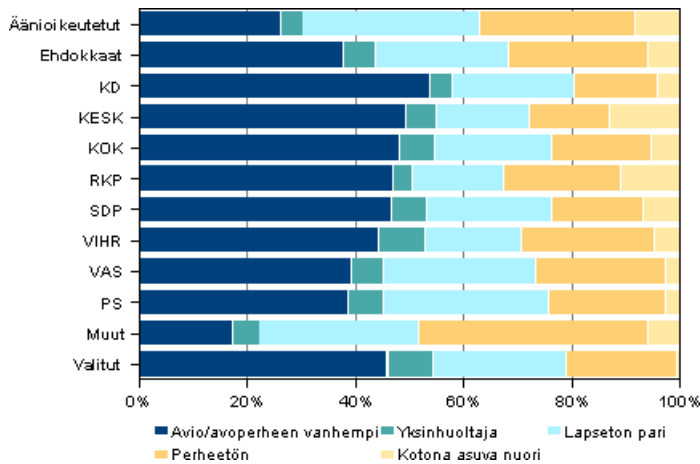
	Työlliset	Työttömät	Opiskelijat	Eläkeläiset	Muut
Äänioikeutetut	53,4	6,7	7,2	28,8	3,8
Ehdokkaat	71,4	7,3	7,1	10,7	3,6
Suomen Keskusta KESK	91,0	1,7	3,9	2,1	1,3
Kansallinen Kokoomus KOK	89,7	0,4	4,3	4,7	0,9
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	88,2	3,4	4,6	3,4	0,4
Vihreä liitto VIHR	79,8	5,3	10,1	2,2	2,6
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	79,5	6,0	4,8	4,8	4,8
Suomen Kristillisdemokraatit KD	78,5	6,3	3,1	7,9	4,2
Vasemmistoliitto VAS	76,3	8,5	8,5	4,7	2,1
Perussuomalaiset PS	66,8	11,3	2,5	14,7	4,6
Muut	44,8	12,4	11,8	24,2	6,8
Valitut	93,5	0,5	2,0	3,5	0,5

Valituista lähes kaikki eli 93,5 prosenttia oli työllisiä vuoden 2009 lopussa. Opiskelijoita oli 2,0 ja eläkeläisiä 3,5 prosenttia.

1.5. Perheasema

Kaikista äänioikeutetuista lähes neljännes on lapsiperheen vanhempia eli perheessä on huollettavana vähintään yksi alaikäinen lapsi. Yksinhuoltajia heistä on vajaat kolme prosenttia. Lisäksi noin kuusi prosenttia on vanhempia, joilla asuu kotona vain täysi-ikäisiä lapsia. Lapsettomia, parisuhteessa eläviä on noin 33 %, perheettömiä yksinasuvia vajaat 30 % ja kotona asuvia aikuisia nuoria noin kahdeksan prosenttia äänioikeutetuista.

Kuvio 7. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2011

Ehdokkaat poikkeavat myös perheasemaltaan äänioikeutetuista: lapsiperheen vanhempia on huomattavasti enemmän ja lapsettomassa parisuhteessa eläviä huomattavasti vähemmän kuin äänioikeutetuissa. Tätä selittää tietenkin jo se, että ehdokkaiden ikärakenne on nuorempi kuin äänioikeutettujen. Isolla osalla äänioikeutetuista lapset ovat jo muuttaneet pois kotoa, kun taas suuri osa ehdokkaista on sen ikäisiä, että lapset asuvat vielä kotona.

Perussuomalaisten, Vasemmistoliiton ja RKP:n ehdokkaissa on vähiten (37 - 42 %) lapsiperheen vanhempia, muissa suuremmissa puolueissa heidän osuutensa on 47 - 50 prosenttia. Kotona asuvia nuoria on puolestaan eniten Keskustan (12,9 %) ja RKP:n (10,8 %) ehdokkaina. Perheettömiä, yleensä yksinasuvia, on ehdokkaissa eniten Vihreissä ja Vasemmistoliitossa eli lähes neljännes ehdokkaista.

Taulukko 6. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2011

	Avio/avo- perheen vanhempi	Yksin- huoltaja	Lapseton pari	Perheetön	Kotona asuva nuori
Äänioikeutetut	26,2	4,1	32,7	28,7	8,3
Ehdokkaat	37,8	5,9	24,5	25,8	5,9
Suomen Kristillisdemokraatit KD	53,9	4,2	22,5	15,2	4,2
Suomen Keskusta KESK	49,4	5,6	17,2	15,0	12,9
Kansallinen Kokoomus KOK	48,3	6,5	21,6	18,5	5,2
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	47,0	3,6	16,9	21,7	10,8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	46,6	6,7	23,1	16,8	6,7
Vihreä liitto VIHR	44,3	8,8	17,5	24,6	4,8
Vasemmistoliitto VAS	39,4	5,9	28,0	24,2	2,5
Perussuomalaiset PS	38,7	6,7	30,3	21,8	2,5
Muut	17,3	5,0	29,6	42,1	6,0
Valitut	46,0	8,5	24,5	20,5	0,5

Kaikista äänioikeutetuista 44,3 prosenttia on avioliitossa eläviä ja 14,5 prosenttia asuu avioliitossa. Ehdokkaista 48,5 prosenttia elää avioliitossa ja avioliitossa 13,9 prosenttia.

Kristillisdemokraattien ehdokkaat poikkeavat äänestäjistä eniten, sillä 74,9 prosenttia heistä on avioliitossa. Vähiten avioliitossa eläviä ehdokkaita on Vihreissä (43,0 %) ja Vasemmistoliitossa (47,9 %), mutta avoparien osuus heillä on suurin, noin 19 prosenttia.

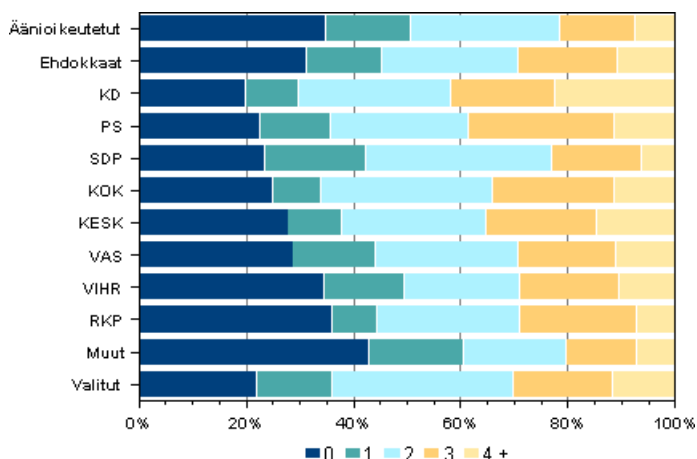
Valituista 45,5 prosenttia on lapsiperheen vanhempia eli heillä on kotona huollettavanaan vähintään yksi alaikäinen lapsi. Lisäksi noin yhdeksän prosenttia on vanhempia, joilla asuu kotona vain täysi-ikäisiä lapsia. Perheettömien osuus valituista on viidennes ja lapsettomassa parisuhteessa elää lähes neljäs valituista.

1.6. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut lasten lukumäärän mukaan 2011

Vaikka suuri osa äänioikeutetuista ja moni ehdokaskaan ei tällä hetkellä elä lapsiperheen arkea, se ei tarkoita sitä, ettei heillä olisi siitä kokemusta. Äänioikeutetuista vajaalla 35 prosentilla ei ole koskaan ollut omia lapsia, ehdokkaista taas kokonaan lapsettomia on noin 31 prosenttia. Niillä puolueilla, joilla on enemmän nuoria ehdokkaita, on lapsettomien osuus keskimääräistä suurempi kuten, Vihreiden ja RKP:n ehdokkailla. Lapsettomia ehdokkaita on vähiten Kristillisdemokraateilla, vain noin 20 prosenttia.

Valituista lähes 80 prosentilla on biologisia lapsia. Myös suurperheet ovat valituilla yleisempiä kuin kaikilla äänioikeutetuilla. Valituista 30 prosentilla on vähintään kolme lasta, kun taas äänioikeutetuista vain noin viidennes yltää tähän.

Kuvio 8. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011

Taulukko 7. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011

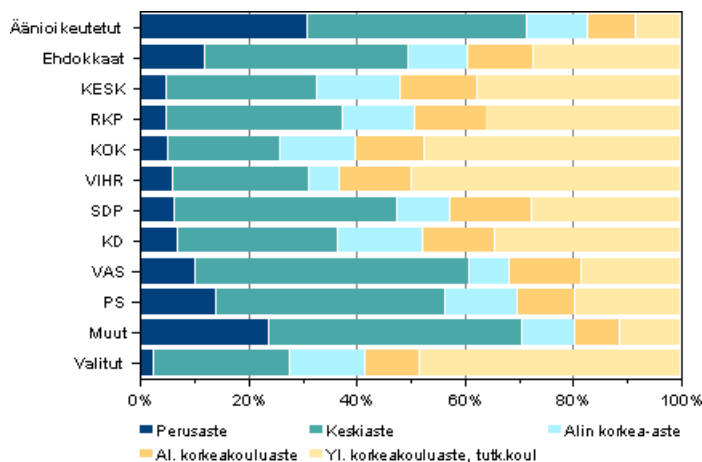
	0	1	2	3	4+
Äänioikeutetut	34,9	15,8	27,8	14,1	7,4
Ehdokkaat	31,2	14,2	25,5	18,5	10,6
Suomen Kristillisdemokraatit KD	19,9	9,9	28,3	19,4	22,5
Perussuomalaiset PS	22,7	13,0	25,6	27,3	11,3
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	23,5	18,9	34,5	16,8	6,3
Kansallinen Kokoomus KOK	25,0	9,1	31,9	22,8	11,2
Suomen Keskusta KESK	27,9	9,9	27,0	20,6	14,6
Vasemmistoliitto VAS	28,8	15,3	26,7	18,2	11,0
Vihreä liitto VIHR	34,6	14,9	21,5	18,4	10,5
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	36,1	8,4	26,5	21,7	7,2
Muut	43,1	17,6	19,2	13,1	7,1
Valitut	22,0	14,0	34,0	18,5	11,5

1.7. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut koulutusasteen mukaan 2011

Eduskuntaan pyrkii korkeasti koulutettua väkeä. Lähes kaikkien puolueiden ehdokkaiden koulutustaso on parempi kuin väestöllä keskimäärin. Kaikista äänioikeutetuista perusasteen koulutuksen varassa on 30,8 prosenttia, mutta ehdokkaista vain 11,9 prosenttia. Suurten puolueiden ehdokkaista vielä pienempi osa on vain perusasteen koulutuksen saaneita: Keskustalla, RKP:llä ja Kokoomuksella noin 5, Vihreillä ja SDP:llä hiukan yli 6 ja Kristillisdemokraateilla vajaa 7 prosenttia. Perussuomalaisten ehdokkaista noin 14 prosentilla ja Vasemmiston ehdokkaista noin kymmenellä prosentilla ei ole perusasteen jälkeistä koulutusta. Korkean asteen koulutus on yli puolella ehdokkaista, mutta äänioikeutetuista vain noin 29 %:lla.

Korkeimmin koulutettuja ovat Kokoomuksen ehdokkaat, joista yli 74 prosentilla on korkean asteen tutkinto. Vähiten korkea-asteen tutkinnon suorittaneita ehdokkaita on Vasemmistoliitossa (39,3 %) ja Perussuomalaisissa (43,6 %).

Kuvio 9. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011

Taulukko 8. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011

	Perusaste	Keskiaste	Alin korkea-aste	Al. korkea-aste	Yl. korkea-aste, tutkija-koulutus
Äänioikeutetut	30,8	40,7	11,3	8,8	8,4
Ehdokkaat	11,9	37,6	11,1	11,9	27,5
Suomen Keskusta KESK	4,7	27,9	15,5	14,2	37,8
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	4,8	32,5	13,3	13,3	36,1
Kansallinen Kokoomus KOK	5,2	20,7	13,8	12,9	47,4
Vihreä liitto VIHR	6,1	25,0	5,7	13,2	50,0
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	6,3	41,2	9,7	15,1	27,7
Suomen Kristillisdemokraatit KD	6,8	29,8	15,7	13,1	34,6
Vasemmistoliitto VAS	10,2	50,4	7,6	13,1	18,6
Perussuomalaiset PS	13,9	42,4	13,4	10,5	19,7
Muut	23,6	47,0	9,6	8,5	11,3
Valitut	2,5	25,0	14,0	10,0	48,5

Kansanedustajiksi valitaan korkeasti koulutettuja henkilöitä. Valituista yli 70 prosentilla on suoritettuna korkean asteen tutkinto, kun kaikista ehdokkaista korkean asteen tutkinto on puolella ja äänioikeutetuista vajaalla 30 prosentilla. Pelkän perusasteen tutkinnon varassa olevia kansanedustajia on enää vain

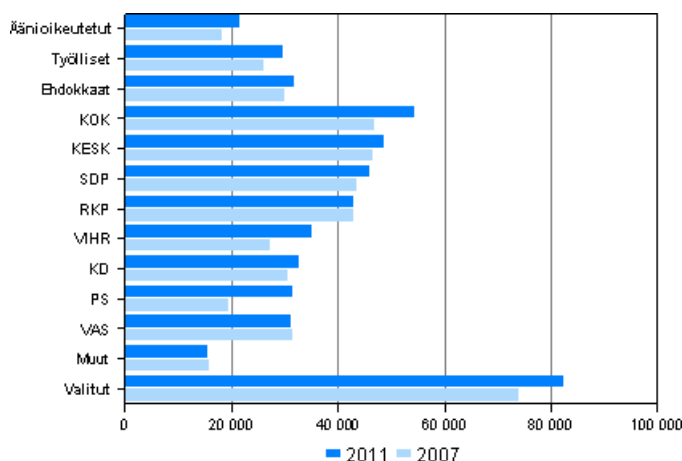
2,5 prosenttia valituista. Ehdokkaina vain perusasteen koulutuksen suorittaneita oli 11,9 prosenttia ja kaikissa äänioikeutetuissa yli 30 prosenttia.

1.8. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten tulojen mukaan eduskuntavaaleissa 2011

Tuloiltaan ehdokkaat poikkeavat voimakkaimmin äänestäjäkunnasta. Ehdokkaiden valtionveronalaisten tulojen mediaani on 32 042, kaikkien äänioikeutettujen 21 561 ja vuoden 2009 työllisten 29 897 euroa. Siten kaikkiin äänioikeutettuihin verrattuna ehdokkaiden tulot ovat 1,5-kertaiset. Työssäkäyviin äänioikeutettuihin verrattuna ehdokkaiden tulot ovat noin seitsemän prosenttia suuremmat. Vuoden 2007 ehdokkaiden mediaanitulot olivat 30 116 euroa, joka oli 63 prosenttia äänioikeutettujen tuloja suurempi.

Suurin ero äänioikeutettuihin on Kokoomuksen ehdokkailla, joiden tulot ovat noin 2,5-kertaiset äänioikeutettuihin verrattuna. Myös Keskustan, SDP:n ja RKP:n ehdokkaiden tulot ovat vähintään kaksinkertaiset äänioikeutettuihin verrattuna. Eduskuntapuolueista Vasemmisto ja Perussuomalaiset ovat lähimpänä äänestäjäkuntaa, mutta heidänkin tulonsa ovat noin 50 prosenttia äänioikeutettujen tuloja korkeammat. Vain pienten puolueiden ehdokkailla tulot jäävät alle äänestäjäkunnan tason.

Kuvio 10. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007

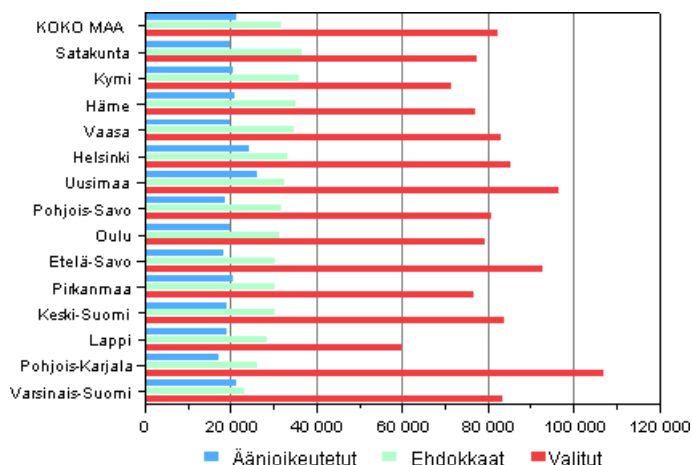
Taulukko 9. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007

	2011	2007
Äänioikeutetut	21 561	18 528
Työlliset	29 897	26 105
Ehdokkaat	32 042	30 116
Kansallinen Kokoomus KOK	54 569	46 895
Suomen Keskusta KESK	48 722	46 561
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	46 225	43 542
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	43 026	43 020
Vihreä liitto VIHR	35 118	27 461
Suomen Kristillisdemokraatit KD	32 850	30 757
Perussuomalaiset PS	31 645	19 518
Vasemmistoliitto VAS	31 480	31 535
Muut	15 646	15 917
Valitut	82 566	74 104

Nyt päättyvällä eduskuntakaudella kaikkien äänioikeutettujen nimellistulot kasvoivat 16,4 prosenttia, työssäkäyvien 14,5 prosenttia ja ehdokkaiden 6,4 prosenttia. Eniten tulot nousivat Perussuomalaisten ehdokkailla, yli 60 prosenttia, joskin edelleen Perussuomalaisten mediaanitulot ovat eduskuntapuolueiden alhaisimpia. Vihreillä tulot nousivat 27,1 prosenttia ja Kokoomuksella 16,4 prosenttia. Muilla puolueilla mediaanitulojen muutos on pienempi kuin kaikilla äänioikeutetuilla. Vasemmistoliiton ja pienten puolueiden ehdokkailla mediaanitulot jopa pienenevät edellisvaaleista.

Valittujen mediaanitulot olivat 82 566 euroa vuodessa. Se on noin 3,8-kertainen äänioikeutettujen tuloihin verrattuna ja 2,6-kertainen ehdokkaiden tuloihin verrattuna. Edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna valittujen mediaanitulot kasvoivat 11,4 prosenttia.

Kuvio 11. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011 ¹

¹ Ahvenanmaa jätetty pois vähäisten havaintojen vuoksi

Taulukko 10. Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011 ¹⁾

Vaalipiiri	Äänioikeutetut	Ehdokkaat	Valitut
KOKO MAA	21 561	32 042	82 566
Satakunta	19 950	36 997	77 768
Kymi	20 669	36 167	71 459
Häme	20 958	35 166	77 197
Vaasa	20 148	34 902	83 170
Helsinki	24 547	33 641	85 492
Uusimaa	26 270	32 635	96 786
Pohjois-Savo	19 042	32 091	80 840
Oulu	19 858	31 694	79 421
Etelä-Savo	18 547	30 564	92 902
Pirkanmaa	20 892	30 504	76 833
Keski-Suomi	19 268	30 360	83 925
Lappi	19 127	28 542	60 174
Pohjois-Karjala	17 520	26 527	107 349
Varsinais-Suomi	21 524	23 215	83 775

1) Ahvenanmaa jätetty pois vähäisten havaintojen vuoksi.

Äänioikeutettujen tulotaso on korkein Uudenmaan ja Helsingin vaalipiireissä, ehdokkailla parhaat tulot ovat Satakunnan, Kymen ja Hämeen vaalipiirissä. Lähimpänä äänioikeutettujen ja ehdokkaiden tulot ovat toisiaan Varsinais-Suomessa, jossa ehdokkaiden mediaanitulot olivat vain 1 700 euroa korkeammat kuin äänioikeutettujen. Suurin ero on Satakunnassa, jossa se on noin 17 000 euroa. Varsinais-Suomea, Helsinkiä, Uttamaata, Pirkanmaata ja Lappia lukuun ottamatta ehdokkaiden mediaanitulot ovat vähintään 50 prosenttia korkeammat kuin alueen äänestäjäkunnalla. Pienituloisimmat äänestäjät ovat Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa, joissa äänestäjien mediaanitulot jäävät alle 19 000 euron. Pienituloisimmat ehdokkaat ovat Varsinais-Suomen vaalipiirissä, jossa heidän tulonsa ovat 23 000 euroa.

Suurituloisimmat kansanedustajat valittiin Pohjois-Karjalasta. Siellä valittujen mediaanitulo on 107 349 euroa, joka on yli kuusinkertainen verrattuna alueen äänioikeutettujen tuloihin ja nelinkertainen alueen ehdokkaiden tuloihin. Pienituloisimmat edustajat valittiin sen sijaan Lapin vaalipiiristä, jossa valittujen mediaanitulot olivat hieman yli 60 000 euroa.

1.9. Tuloluokat eduskuntavaaleissa 2011

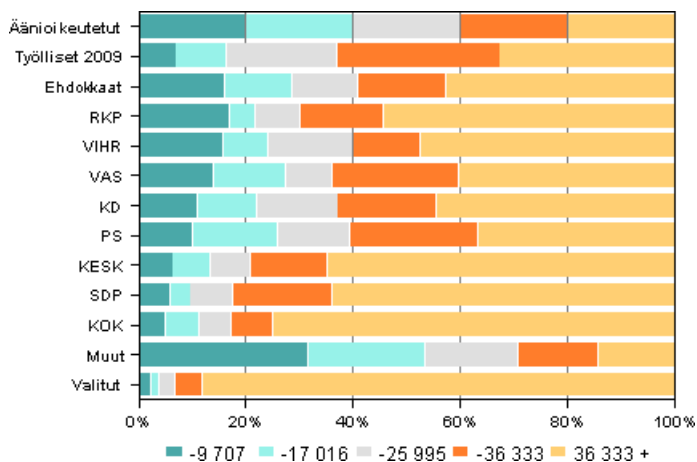
Seuraavassa on verrattu ehdokkaiden jakautumista tulokvintileihin, jotka on muodostettu äänioikeutettujen valtionveronalaisten tulojen perusteella. Tulokvintileihin jako tarkoittaa sitä, että tuloluokat on määritelty siten, että kuhunkin tuloluokkaan tulee saman verran henkilöitä eli 20 % äänioikeutetuista. Verrokkina on tarkasteltu myös vuoden 2009 työllisiä samoissa tuloluokissa.

Äänioikeutetuista alin viidennes ansaitsi vuonna 2009 alle 9 708 euroa ja ylin viidennes yli 36 333 euroa. Työllisistä alimpaan viidennekseen kuuluu seitsemän ja ehdokkaista 16 prosenttia. Vastaavasti ylimpään tuloviidennekseen kuuluu työllisistä kolmannes ja ehdokkaista lähes 43 prosenttia. Kokoomuksen ehdokkaista ylimpään tuloluokkaan kuuluu 75 prosenttia ehdokkaista ja Keskustan ja SDP:n ehdokkaistakin lähes kaksi kolmasosaa. Eniten pienituloisia on eduskuntapuolueista RKP:n, Vihreiden ja Vasemmistoliiton ehdokkaissa. Heidän pienituloisuuttaan selittää ehdokkaiden keskimääräistä nuorempi ikärakenne sekä muita suurempi opiskelijatausta.

Pienten puolueiden tulorakenne muistuttaa selvästi enemmän äänestäjäkunnan keskimääräistä tulorakennetta kuin suurten puolueiden. Pienten puolueiden ehdokkaista jopa lähes kolmannes kuuluu alimpaan tuloluokkaan ja ylimpään tuloluokkaan vain 14 prosenttia puolueiden ehdokkaista.

Valituista lähes 90 prosenttia kuuluu ylimpään tuloviidennekseen. Ehdokkaista tähän luokkaan kuului 42,6 prosenttia ja kaikista vuoden 2009 työllisistä 32,6 prosenttia. Alimmassa viidenneksessä eli alle 9 708 euroa ansaitsevia oli vain 2,5 prosenttia valituista.

Kuvio 12. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten tulojen (euron) mukaan eduskuntavaaleissa 2011

Taulukko 11. Äänioikeutetut, ehdokkaat ja valitut valtionveronalaisten tulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011

	-9 707	-17 016	-25 995	-36 333	36 333+
Äänioikeutetut	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Työlliset 2009	7,0	9,5	20,6	30,3	32,6
Ehdokkaat	16,0	12,6	12,4	16,4	42,6
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	16,9	4,8	8,4	15,7	54,2
Vihreä liitto VIHR	15,8	8,3	15,8	12,7	47,4
Vasemmistoliitto VAS	14,0	13,6	8,5	23,7	40,3
Suomen Kristillisdemokraatit KD	11,0	11,0	15,2	18,3	44,5
Perussuomalaiset PS	10,1	16,0	13,4	23,9	36,6
Suomen Keskusta KESK	6,4	6,9	7,7	14,2	64,8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	5,9	3,8	8,0	18,5	63,9
Kansallinen Kokoomus KOK	5,2	6,0	6,0	7,8	75,0
Muut	31,6	21,9	17,5	14,9	14,2
Valitut	2,5	1,5	2,5	5,0	88,5

2. Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983-2011

Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983 - 2011 (1.1.2011, yhteensä 152)

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	539 Nuijamaa		405 Lappeenranta	1.1.1989
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
	842 Tenhola		835 Tammisaari	1.1.1993
03	Turun eteläinen vaalipiiri	03	Turun eteläinen vaalipiiri	
	209 Kalanti		895 Uusikaupunki	1.1.1993
04	Turun pohjoinen vaalipiiri	04	Turun pohjoinen vaalipiiri	
	685 Rauman mlk		684 Rauma	1.1.1993
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
	787 Säynätsalo		179 Jyväskylä	1.1.1993
	274 Konginkangas		992 Äänekoski	1.1.1993
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
	427 Lohja		444 Lohja	1.1.1997
	428 Lohjan kunta		444 Lohja	1.1.1997
	612 Porvoo		638 Porvoo	1.1.1997
	613 Porvoon mlk		638 Porvoo	1.1.1997
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri	
	088 Heinola		111 Heinola	1.1.1997
	089 Heinolan mlk		111 Heinola	1.1.1997
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
	014 Anttola		491 Mikkeli	1.1.2001
	492 Mikkelin mlk		491 Mikkeli	1.1.2001
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
	299 Kuorevesi		182 Jämsä	1.1.2001
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
	841 Temmes		859 Tyrnävä	1.1.2001
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	917 Vehkalahti		075 Hamina	1.1.2003
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
	582 Pattijoki		678 Raahe	1.1.2003
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
	184 Jäppilä		640 Pieksänmaa	1.1.2004
	594 Pieksämäen mlk		640 Pieksänmaa	1.1.2004
	937 Virtasalmi		640 Pieksänmaa	1.1.2004
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	
	431 Loimaan kunta		430 Loimaa	1.1.2005
	219 Karainen		636 Pöytyä	1.1.2005
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
	293 Kullaa		886 Ulvila	1.1.2005
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
	730 Sahalahti		211 Kangasala	1.1.2005
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	728 Saari		580 Parikkala	1.1.2005
	891 Uukuniemi		580 Parikkala	1.1.2005
10	Pohjois-Savon vaalipiiri	10	Pohjois-Savon vaalipiiri	
	919 Vehmersalmi		297 Kuopio	1.1.2005
	212 Kangaslampi		915 Varkaus	1.1.2005
11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi			Ajankohta	
	251	Kiihtelysvaara		167	Joensuu	1.1.2005
	856	Tuupovaara		167	Joensuu	1.1.2005
	943	Värtsilä		848	Tohmajärvi	1.1.2005
12	Vaasan vaalipiiri		12	Vaasan vaalipiiri		
	589	Peräseinäjoki		743	Seinäjoki	1.1.2005
15	Lapin vaalipiiri		15	Lapin vaalipiiri		
	699	Rovaniemen mlk		698	Rovaniemi	1.1.2006
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri		03	Varsinais-Suomen vaalipiiri		
	490	Mietoinen		503	Mynämäki	1.1.2007
04	Satakunnan vaalipiiri		04	Satakunnan vaalipiiri		
	266	Kodisjoki		684	Rauma	1.1.2007
07	Pirkanmaan vaalipiiri		07	Pirkanmaan vaalipiiri		
	864	Toijala		020	Akaa	1.1.2007
	928	Viiala		020	Akaa	1.1.2007
	439	Luopioinen		635	Pälkäne	1.1.2007
	772	Suodenniemi		912	Vammala	1.1.2007
	932	Viljakkala		980	Ylöjärvi	1.1.2007
07	Pirkanmaan vaalipiiri		13	Keski-Suomen vaalipiiri		
	443	Längelmäki		182	Jämsä	1.1.2007
09	Etelä-Savon vaalipiiri		09	Etelä-Savon vaalipiiri		
	085	Haukivuori		491	Mikkeli	1.1.2007
	640	Pieksänmaa		593	Pieksämäki	1.1.2007
12	Vaasan vaalipiiri		12	Vaasan vaalipiiri		
	479	Maksamaa		945	Vöyri-Maksamaa	1.1.2007
	944	Vöyri		945	Vöyri-Maksamaa	1.1.2007
13	Keski-Suomen vaalipiiri		13	Keski-Suomen vaalipiiri		
	770	Sumiainen		992	Äänekoski	1.1.2007
	774	Suolahti		992	Äänekoski	1.1.2007
14	Oulun vaalipiiri		14	Oulun vaalipiiri		
	292	Kuivaniemi		139	li	1.1.2007
	940	Vuolijoki		205	Kajaani	1.1.2007
	708	Ruukki		748	Siikajoki	1.1.2007
13	Keski-Suomen vaalipiiri		13	Keski-Suomen vaalipiiri		
	415	Leivonmäki		172	Joutsa	1.1.2008
02	Uudenmaan vaalipiiri		02	Uudenmaan vaalipiiri		
	737	Sammatti		444	Lohja	1.1.2009
	220	Karjaa		710	Raasepori	1.1.2009
	606	Pohja		710	Raasepori	1.1.2009
	835	Tammisaari		710	Raasepori	1.1.2009
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri		03	Varsinais-Suomen vaalipiiri		
	602	Piikkiö		202	Kaarina	1.1.2009
	040	Dragsfjärd		322	Kemiönsaari	1.1.2009
	243	Kemiö		322	Kemiönsaari	1.1.2009
	923	Västanfjärd		322	Kemiönsaari	1.1.2009
	006	Alastaro		430	Loimaa	1.1.2009
	482	Mellilä		430	Loimaa	1.1.2009
	101	Houtskari		445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
	150	Iniö		445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
	279	Korppoo		445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
533	Nauvo	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
573	Parainen	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
017	Askainen	481	Masku	1.1.2009
419	Lemu	481	Masku	1.1.2009
485	Merimasku	529	Naantali	1.1.2009
705	Rymättylä	529	Naantali	1.1.2009
920	Velkua	529	Naantali	1.1.2009
636	Pöytyä	636	Pöytyä	1.1.2009
979	Yläne	636	Pöytyä	1.1.2009
906	Vahto	704	Rusko	1.1.2009
073	Halikko	734	Salo	1.1.2009
252	Kiikala	734	Salo	1.1.2009
259	Kisko	734	Salo	1.1.2009
308	Kuusjoki	734	Salo	1.1.2009
501	Muurla	734	Salo	1.1.2009
586	Perniö	734	Salo	1.1.2009
587	Pertteli	734	Salo	1.1.2009
734	Salo	734	Salo	1.1.2009
776	Suomusjärvi	734	Salo	1.1.2009
784	Särkisalo	734	Salo	1.1.2009
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
262	Kiukainen	050	Eura	1.1.2009
913	Vampula	102	Huittinen	1.1.2009
406	Lappi	684	Rauma	1.1.2009
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri	
083	Hauho	109	Hämeenlinna	1.1.2009
210	Kalvola	109	Hämeenlinna	1.1.2009
401	Lammi	109	Hämeenlinna	1.1.2009
692	Renko	109	Hämeenlinna	1.1.2009
855	Tuulos	109	Hämeenlinna	1.1.2009
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
506	Mänttä	508	Mänttä-Vilppula	1.1.2009
933	Vilppula	508	Mänttä-Vilppula	1.1.2009
493	Mouhijärvi	790	Sastamala	1.1.2009
912	Vammala	790	Sastamala	1.1.2009
988	Äetsä	790	Sastamala	1.1.2009
303	Kuru	980	Ylöjärvi	1.1.2009
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
044	Elimäki	286	Kouvola	1.1.2009
163	Jaala	286	Kouvola	1.1.2009
286	Kouvola	286	Kouvola	1.1.2009
306	Kuusankoski	286	Kouvola	1.1.2009
754	Anjalankoski	286	Kouvola	1.1.2009
909	Valkeala	286	Kouvola	1.1.2009
173	Joutseno	405	Lappeenranta	1.1.2009
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
741	Savonranta	740	Savonlinna	1.1.2009
11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	
045	Eno	167	Joensuu	1.1.2009

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
632	Pyhäselkä	167	Joensuu	1.1.2009
12	Vaasan vaalipiiri	12	Vaasan vaalipiiri	
414	Lehtimäki	005	Alajärvi	1.1.2009
004	Alahärmä	233	Kauhava	1.1.2009
233	Kauhava	233	Kauhava	1.1.2009
281	Kortesjärvi	233	Kauhava	1.1.2009
971	Ylihärmä	233	Kauhava	1.1.2009
315	Kälviä	272	Kokkola	1.1.2009
429	Lohtaja	272	Kokkola	1.1.2009
885	Ullava	272	Kokkola	1.1.2009
175	Jurva	301	Kurikka	1.1.2009
544	Nurmo	743	Seinäjoki	1.1.2009
743	Seinäjoki	743	Seinäjoki	1.1.2009
975	Ylistaro	743	Seinäjoki	1.1.2009
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
179	Jyväskylä	179	Jyväskylä	1.1.2009
180	Jyväskylän mlk	179	Jyväskylä	1.1.2009
277	Korpilahti	179	Jyväskylä	1.1.2009
182	Jämsä	182	Jämsä	1.1.2009
183	Jämsänkoski	182	Jämsä	1.1.2009
633	Pyлкönmäki	729	Saarijärvi	1.1.2009
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
973	Ylikiiminki	564	Oulu	1.1.2009
247	Kestilä	791	Siikalatva	1.1.2009
603	Piippola	791	Siikalatva	1.1.2009
617	Pulkvila	791	Siikalatva	1.1.2009
682	Rantsila	791	Siikalatva	1.1.2009
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
424	Liljendal	434	Loviisa	1.1.2010
434	Loviisa	434	Loviisa	1.1.2010
585	Pernaja	434	Loviisa	1.1.2010
701	Ruotsinpyhtää	434	Loviisa	1.1.2010
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
537	Noormarkku	609	Pori	1.1.2010
609	Pori	609	Pori	1.1.2010
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
405	Lappeenranta	405	Lappeenranta	1.1.2010
978	Ylämaa	405	Lappeenranta	1.1.2010
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
208	Kalajoki	208	Kalajoki	1.1.2010
12	Vaasan vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
095	Himanka	208	Kalajoki	1.1.2010
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri	
015	Artjärvi	560	Orimattila	1.1.2011
560	Orimattila	560	Orimattila	1.1.2011
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
020	Akaa	020	Akaa	1.1.2011
310	Kylmäkoski	020	Akaa	1.1.2011
211	Kangasala	211	Kangasala	1.1.2011

Lakkautettu kunta			Uuden tai laajentuvan kunnan nimi			Ajankohta
	289	Kuhmalahti		211	Kangasala	1.1.2011
10	Pohjois-Savon vaalipiiri		10	Pohjois-Savon vaalipiiri		
	227	Karttula		297	Kuopio	1.1.2011
	297	Kuopio		297	Kuopio	1.1.2011
	916	Varpaisjärvi		402	Lapinlahti	1.1.2011
	402	Lapinlahti		402	Lapinlahti	1.1.2011
12	Vaasan vaalipiiri		12	Vaasan vaalipiiri		
	559	Oravainen		946	Vöyri	1.1.2011
	945	Vöyri-Maksamaa		946	Vöyri	1.1.2011

Eduskuntavaalit, laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tilaston tietosisällöstä

Tilastokeskus tuottaa eduskuntavaaleista viralliset tilastot, jotka sisältävät keskeiset tiedot:

- puolueiden saamat äänimäärät ja osuudet kunnittain eroteltuna ennakkoäänestyksessä saatuihin ja varsinaisena vaalipäivänä saatuihin ääniin
- naisehdokkaiden saamat äänimäärät ja osuudet puolueittain ja vaalipiireittäin
- äänioikeutettujen ja äänestäneiden lukumäärät sukupuolen mukaan kunnittain sekä ennakkoäänestyksessä että varsinaisena vaalipäivänä
- ehdokkaiden ja valittujen kansanedustajien lukumäärät puolueittain sukupuolen mukaan sekä kaikkien ehdokkaiden äänimäärät ja vertausluvut vaalipiireittäin

Vuodesta 1983 lähtien tiedot löytyvät Tilastokeskuksen maksuttomasta tietokannasta eli StatFin -tilastopalvelusta (2003 alkaen myös äänestysalueittain).

1.2 Olennaiset käsitteet

Vaalitoimitus

Suomen Perustuslain mukaan valtiolta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Kansanedustajat valitaan välittömällä ja suhteellisilla vaaleilla valtioneuvoston kansanedustajapaikkojen jaosta vaalipiirien kesken tekemän päätöksen mukaisesti. Eduskuntavaalit toimitetaan joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla, vaalipäivä on vaalivuoden huhtikuun kolmas sunnuntai.

Vaalilainsäädäntö

Vuonna 1998 tehdyllä vaalilainsäädännön muutoksella koottiin kaikkia vaaleja koskevat säännökset yhteen lakiin, vaalilakiin (714/1998), joka tuli voimaan 8.10.1998. Vaalit toimitetaan voimassa olevan vaalilainsäädännön mukaisesti. Aiheesta tarkemmin Oikeusministeriön verkkosivuilla www.vaalit.fi (=> vaalilainsäädäntö) ja www.finlex.fi, vaalilaki (714/1998).

Vaalien toimittamisen keskeiset periaatteet

Kaikki Suomen vaalit toimitetaan noudattaen seuraavia periaatteita:

- **Vaalit ovat välittömät.** Valitsijat (äänioikeutetut) äänestävät suoraan niitä henkilöitä, jotka he tahtovat saada valituiksi.
- **Vaalit ovat suhteelliset.** Suhteellisissa vaaleissa jokainen puolue (tai muu ryhmittymä) saa sen määrän valittuja edustajia kuin mitä sen vaaleissa saama äänimäärä suhteessa muihin ryhmittymiin edellyttää (ei presidentinvaalit).
- **Vaalit ovat salaiset.** Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, etteivät vaaliviranomaiset eivätkä muutkaan saa tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt, vai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun.
- **Vaaleissa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus.** Yleisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että äänioikeus on riippuvainen vain sellaisista edellytyksistä, jotka kansalaisella yleensä on. Yhtäläisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen äänioikeus vaikuttaa vaalin tulokseen. Yleisissä vaaleissa kullakin on yksi ääni.
- **Kunkin äänestäjän on äänestettävä itse.** Äänioikeutta ei saa käyttää valtuusmiehen eli asiamiehen kautta.
- **Äänestämisen on tapahduttava vaaliviranomaisen edessä.**
- **Suomen vaalijärjestelmä on henkilö- ja puoluevaalin yhdistelmä,** jossa samalla yhdellä numerolla äänestetään sekä puoluetta että henkilöä (ei presidentinvaalit).

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

Eduskuntavaaleissa äänioikeutettu on asuinpaikkaan katsomatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta.

Äänioikeutettu voi äänestää joko 1) ennakkoäänestysaikana tai 2) vaalipäivänä sunnuntaina.

Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoinen eli kelpoinen ehdokkaaksi on jokainen äänioikeutettu, joka ei ole vajaavaltainen.

Kansanedustajaksi ei kuitenkaan voi valita ammattisotilasta. Lisäksi eräät korkeat viranomaiset, kuten valtioneuvoston oikeuskansleri ja korkeimman oikeuden jäsenet eivät voi olla kansanedustajina eivätkä siten myöskään ehdokkaina vaaleissa ilman että eroaisivat virastaan.

Ehdokkaiden asettaminen

Puolurekisteriin merkityllä puolueella on oikeus asettaa kussakin vaalipiirissä 14 ehdokasta, tai jos vaalipiirin paikkaluku ylittää 14, enintään yhtä monta ehdokasta kuin on edustajapaikkoja. Puolueiden lisäksi valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 100 saman vaalipiirin äänioikeutettua on perustanut, on oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi. Sama henkilö saadaan samoissa vaaleissa asettaa vain yhden puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi ja vain yhdessä vaalipiirissä. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä on valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 30 vaalipiirin äänioikeutettua on perustanut, oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi ja toinen hänen varamieheksensä.

Äänestysprosentti = äänestäneiden osuus äänioikeutetuista

Valtiollisissa vaaleissa tilastoissa esitetään neljä erilaista äänestysprosenttia:

- 1. Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 2. ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 3. kokonaisäänestysprosentti, joka sisältää edellä mainitut molemmat ryhmät
- 4. em. ryhmästä 2 erikseen eriteltynä Ruotsissa asuvien äänestysprosentti

Ennakkoäänestyksessä huomioon otetut, hyväksytyt ja hylätyt äänestysliput

Ennakkoäänenten laskenta alkaa pääsääntöisesti varsinaisena vaalipäivänä, sunnuntaina, klo 15. Suurissa vaalipiireissä voidaan alkamisaikaa aikaistaa, kuitenkin niin että aikaisin mahdollinen aika on klo 12. Ennakkoäänien laskennan tulos pyritään saamaan valmiiksi klo 20:een mennessä, mistä alkaen niistä saadaan julkistaa ennakkotietoja.

Vaalipiirit

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta 15 vaalipiiriin. Eduskuntavaaleissa kansanedustajien paikat jakaantuvat vaalipiirien kesken valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Kansanedustajien paikkojen määrä muuttuu 17.4.2011 toimitettavissa eduskuntavaaleissa kahdessa vaalipiirissä. Uudenmaan vaalipiiri saa yhden lisäpaikan ja Pohjois-Savon vaalipiiri menettää yhden paikan. Lain mukaan Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiristä valitaan yksi kansanedustaja ja loput 199 edustajapaikkaa jaetaan suhteellisesti muiden vaalipiirien kesken maassa vakinaisesti asuvien Suomen kansalaisten lukumäärän mukaan. Lukumäärä otettiin väestötietojärjestelmästä 31.10.2010. Valtioneuvosto antoi 11.11.2010 asetuksen kansanedustajien paikkojen jaosta vaalipiirien kesken. Kansanedustajien paikat jakautuvat vuoden 2011 eduskuntavaaleissa seuraavasti:

- Helsingin vaalipiiri 21
- Uudenmaan vaalipiiri 35
- Varsinais-Suomen vaalipiiri 17
- Satakunnan vaalipiiri 9
- Hämeen vaalipiiri 14
- Pirkanmaan vaalipiiri 18
- Kymen vaalipiiri 12
- Etelä-Savon vaalipiiri 6
- Pohjois-Savon vaalipiiri 9
- Pohjois-Karjalan vaalipiiri 6
- Vaasan vaalipiiri 17
- Keski-Suomen vaalipiiri 10
- Oulun vaalipiiri 18
- Lapin vaalipiiri 7
- Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri 1

Vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset

Eri vuosien vaaleja koskevat vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset on esitetty internetissä tilaston luokitukset osiossa.

Kunnat on sijoitettu vaalipiireihin voimassa olevan vaalipiirijaon mukaan.

Tilastossa on käytetty voimassa olevaa tilastollista kuntaryhmitystä (Tilastokeskus, Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot). Tilastollisessa kuntaryhmityksessä kunnat jaetaan taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin sekä maaseutumaisiin kuntiin. Luokitus perustuu väestölaskentojen yhteydessä kerran viidessä vuodessa tehtyyn taajamarajaukseen ja siitä saatuu tietoon taajamaväestöstä.

1. Kaupunkimaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.
2. Taajaan asuttuja kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000.
3. Maaseutumaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000, sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Käytetyt luokitukset

Tilastokeskuksen kuntaluokitus. Vaalipiiri, kuntaryhmä, kunta, äänestysalue, puolue (puoluerekisteriin merkityt), ehdokkaiden ja valittujen ikä.

Vaalipiirien nimet eduskuntavaaleissa 2011 ovat:

1. Helsingin vaalipiiri
2. Uudenmaan vaalipiiri
3. Varsinais-Suomen vaalipiiri
4. Satakunnan vaalipiiri
5. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri
6. Hämeen vaalipiiri
7. Pirkanmaan vaalipiiri
8. Kymen vaalipiiri
9. Etelä-Savon vaalipiiri
10. Pohjois-Savon vaalipiiri
11. Pohjois-Karjalan vaalipiiri
12. Vaasan vaalipiiri
13. Keski-Suomen vaalipiiri
14. Oulun vaalipiiri
15. Lapin vaalipiiri

Eduskuntavaaleissa 2011 asettivat ehdokkaita seuraavat rekisteröidyt puolueet:

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)
- Suomen Keskusta (KESK)
- Kansallinen Kokoomus (KOK)
- Ruotsalainen kansanpuolue (RKP)
- Suomen Kristillisdemokraatit (KD)
- Vihreä liitto (VIHR)
- Vasemmistoliitto (VAS)
- Perussuomalaiset (PS)
- Suomen Kommunistinen Puolue (SKP)
- Suomen Senioripuolue (SSP)
- Kommunistinen Työväenpuolue – Rauhan ja Sosialismin puolesta (KTP)
- Suomen Työväenpuolue STP (STP)
- Itsenäisyyspuolue (IP)
- Köyhien Asialla (KA)
- Piraattipuolue
- Muutos 2011
- Vapauspuolue – Suomen tulevaisuus

Tietojenkeruumenetelmät ja tietolähde

Tilastokeskus saa vaalien perusaineiston oikeusministeriön vaalitietojärjestelmästä, jonka teknisen toteuttamisen hoitaa Tieto Oyj.

1.3 Lait, asetukset ja suositukset

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (laki Tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös vaalitulokset. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Henkilötilastot vaalitulosten tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1469-00).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään, joka koostuu kuudesta osajärjestelmästä. Näitä ovat:

1. Pohjatietojärjestelmä, jossa ovat tiedot mm. vaalipiiri-, kunta-, äänestysaluejaoista sekä vaaliviranomaisista;
2. Äänestyspaikkajärjestelmä (äänestyspaikkarekisteri), jossa ovat tiedot yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista;
3. Äänioikeusjärjestelmä (äänioikeusrekisteri), johon Väestörekisterikeskus poimii tiedot äänioikeutetuista 46. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteriin otetaan jokaisesta äänioikeutetusta ne tiedot (mm. nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka), jotka olivat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä ennen vaalipäivää kello 12;
4. Ehdokasjärjestelmä (ehdokasrekisteri), johon merkitään ehdokkaasta seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero, ammatti, kotikunta, puolue/valitsijayhdistys (jonka ehdokkaana hän on), henkilötunnus;
5. Keskitetty laskentajärjestelmä, johon vaalipiirilautakunnat ja kuntien keskusvaalilautakunnat toimittavat vaalien tulostiedot;
6. Tilasto- ja tietopalvelujärjestelmä, jonka avulla vaalien tulostiedot ja muut tilastotiedot välitetään tiedotusvälineille ja Tilastokeskukselle.

Tilastokeskuksen vaalitietojärjestelmä koostuu neljästä vaalitiedostosta, joita ovat: aluetiedosto, puoluetiedosto, ehdokastiedosto ja ehdokasrekisteri.

Äänioikeutettujen, ehdokkaiden ja valittujen tausta-analyysi

Analyysi perustuu toisaalta valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin (Oikeusministeriö) ja alustavan laskennan tuloksiin ja toisaalta Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston tietoihin.

Vaalitilastojen yhteydessä tuotetaan myös tausta-analyysi äänioikeutettujen, puolueiden asettamien ehdokkaiden ja valittujen osalta. Äänioikeutettujen henkilöperusjoukko perustuu 2.3.2011 perustettuun äänioikeusrekisteriin ja ehdokkaat Oikeusministeriön ehdokasrekisteriin. Näihin rekistereihin yhdistetyt henkilöiden taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen Henkilötilastojen tilastoaineistoihin, mm. työssäkäyntitilastoon, tutkintorekisteriin ja perhetilastoon. Äänioikeutetuista tarkastelussa ovat mukana vain Suomessa asuvat äänioikeutetut.

Analyysissä on kuvattu äänioikeutettuja, ehdokkaita ja valittuja tiettyjen muuttujien suhteen. Joissakin kuvioissa/taulukoissa on otettu mukaan vertailutiedoksi myös vuoden 2009 työlliset työssäkäyntitilaston mukaan. Taustatiedot ovat yleensä vuodelta 2009. Tätä uudempia tietoja ei ole ollut käytettävissä. Henkilön ikä on ikä vaalipäivänä kokonaisina vuosina.

Seuraavassa on kuvattu analyysissä käytetyt taustamuuttujat.

Vaalipiiri

Analyysissä käytetty vaalipiiri on ehdokkailla se vaalipiiri, jossa henkilö on ehdokkaana. Äänioikeutetuilla vaalipiiritieto perustuu 51 päivää ennen vaalipäivää poimittuun tietoon henkilön asuinkunnasta Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmässä.

Ulkomaalaistausta

Ulkomaalaistaustaisiksi on luokiteltu ne henkilöt, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Tieto on vuodelta 2009.

Pääasiallinen toiminta

Pääasiallisen toiminnan käsite kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ryhmät voidaan edelleen jakaa alaryhmiin. Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tiedot pääasiallisesta toiminnasta perustuvat eri rekistereistä saatuihin tietoihin.

Pääasiallisen toiminnan mukainen luokitus on seuraava:

- työlliset
- työttömät
- 0–14-vuotiaat
- opiskelijat, koululaiset
- eläkeläiset
- varusmiehet, siviilipalvelusmiehet
- muut työvoiman ulkopuolella olevat

Analyysissä käytetty tieto kuvaa henkilön toimintaa vuoden 2009 viimeisellä viikolla.

Perheasema

Tässä analyysissä väestö on jaoteltu perheaseman mukaan seuraaviin luokkiin

- avio- /avoperheen vanhempi
- yksinhuoltaja
- lapseton pari
- perheetön
- kotona asuva nuori

Avio-/avoperheen vanhempiin luetaan kaikki avio- tai avoliitossa olevat sekä rekisteröidyssä parisuhteessa elävät, joilla asuu kotona myös omia ja/tai puolison lapsia. Lapsettomia pareja ovat avio-/avoliitossa sekä rekisteröidyssä parisuhteessa elävät, joilla ei ole lapsia. Kotona asuviksi nuoriksi on määritelty omien/oman tai ottovanhempiensa/vanhempansa kanssa asuvat lapsen asemassa olevat nuoret. Perheettömät ovat yleensä yksin asuvia henkilöitä, mutta myös esimerkiksi lapsensa perheen kanssa asuva yksinäinen äiti/isä luetaan perheettömiin.

Tieto henkilön perheasemasta on vuodelta 2009.

Lasten lukumäärä

Analyysissä on käytetty lasten lukumääränä henkilön biologisten lasten lukumäärää. Tieto on vuodelta 2009.

Koulutusaste

Perusasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta korkeintaan 9 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. kansa-, keski- ja peruskoulun tutkinnot.

Keskiasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta 11-12 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. ylioppilastutkinnot, 1-3 -vuotiset ammatilliset tutkinnot ja ammatilliset perustutkinnot.

Alimman korkea-asteen koulutus kestää 2-3 vuotta keskiasteen jälkeen. Näitä koulutuksia ovat esim. tekniikan, merkonomien ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen vaatii 3-4 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Alemman korkeakouluasteeseen luetaan esim. ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot.

Ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon suorittaminen vaatii pääsääntöisesti 5-6 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Ylempään korkeakouluasteeseen luetaan esim. maisteritutkinnot ja lääkäreiden erikoistumistutkinnot.

Tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaminen edellyttää itsenäisen ja julkaisukelpoisen tutkimustyön tai väitöskirjan tekemistä. Tutkinnot ovat tieteellisiä lisensiaatin ja tohtorin tutkintoja.

Tiedot henkilön koulutuksesta saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä. Analyysissä käytetyt tiedot ovat vuodelta 2009.

Valtionveronalaiset tulot

Eräin poikkeuksin kaikki rahana tai rahanarvoisena etuutena saatu tulo on veronalaista. Veronalaisia eivät ole mm. eräät sosiaaliavustukset, eläkkeet, päivärahat ja korvaukset. Tällaisia ovat esimerkiksi lapsilisät, asumistuet ja toimeentulotuki. Veronalaisia eivät myöskään ole mm. julkisyhteisöiltä saadut stipendit ja apurahat.

Tiedot perustuvat verohallituksen verotietokannan valtionveronalaisia tuloja koskeviin tietoihin. Analyysissä käytetyt tiedot ovat vuodelta 2009.

Mediaanitulo

Kun tulonsaajat asetetaan tulojen mukaan suuruusjärjestykseen, mediaanitulo on keskimmäisen tulonsaajan tulo. Keskimmäisen tulonsaajan kummallekin puolelle jää yhtä monta tulonsaajaa. Mediaani ei ole yhtä herkkä poikkeaville äärihavainnoille kuin aritmeettinen keskiarvo.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Vaalitilastojen aineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään ja vaaliviranomaisten toimittamiin tietoihin, joita voidaan pitää luotettavana.

4. Tietojen ajantasaisuus ja tarkkuus

Vahvistetut tiedot poikkeavat aina jonkin verran ennakkotilastojen luvuista. Vaaliyön jälkeiset 'ennakkotulokset' palvelevat käyttäjiä kunnes saadaan vahvistettu tulos.

Tulokset muuttuvat vahvistetun tuloksen jälkeen kaikilta osin: äänestysalueittain, kunnittain, vaalipiireittäin, puolueittain sekä kaikkien ehdokkaiden ja valittujen saamien äänimäärien suhteen, jolloin jopa heidän keskinäinen järjestyksensä voi muuttua.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Ensimmäinen aineisto eli ennakkotilastot julkaistaan internetissä, StatFin-palvelussa sekä Eduskuntavaalit-tilastosivulla, mahdollisimman pikaisesti. Kunnittaiset ja äänestysalueittaiset (vuodesta 2003) vaalitiedot sekä valittujen saamat äänimäärät viedään StatFin-palveluun.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla julkaistaan kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) julkistuksia ja kyseistä vaalia koskevien taulukoiden lisäksi aikasarjataulukkoita. Toinen aineisto eli lopulliset tiedot toimitetaan Tilastokeskukselle vaalituloksen vahvistamisen jälkeen. Vaalituloksen vahvistamisen jälkeen julkaistaan Internetissä ennakkotilastoja vastaavat vahvistetut tiedot tilastosivulla sekä päivitetään StatFin-palveluun tietokannat.

Maksullisessa ALTIKA – tietokannassa on eduskuntavaaleista vaalitulostietoja vuodesta 1983 alkaen.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Uusi tilastollinen kuntaryhmitys (kaupunkimaiset, taajamamaiset ja maaseutumaiset) otettiin käyttöön vuodesta 1999 alkaen. Sitä aikaisemmin kunnat ryhmiteltiin seuraavasti: kaupungit ja muut kunnat. Vaalien välillä tapahtuneet vaalipiiri- ja kuntamuutokset on huomioitu tilastoissa, joissa on vertailutieto edellisen vaalin tuloksiin.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla esitetään vaalitulostietoja (alkaen vuodesta 1908) aikasarjataulukkoina. Ennakkotilastot eduskuntavaaleista on julkaistu internetissä tilastosivulla vuodesta 1995. Lisäksi StatFin-palvelussa on aikasarja eduskuntavaaleista alkaen vuodesta 1983 (huom. vuodesta 2003 myös äänestysalueittaiset tiedot).

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys sekä dokumentointi

Oikeusministeriö julkaisee kattavaa yleistietoa eri vaaleista sekä valtakunnallisen ehdokasrekisterin ja vaalitulostietoja verkkosivuillaan (www.vaalit.fi). Oikeusministeriön julkaisema tilasto ennakoäänestäneiden osalta poikkeaa Tilastokeskuksen ennakoäänestäneiden tilastosta, sillä ne määritellään eri perustein:

- Oikeusministeriö laskee ennakoäänestäneiden määrän äänioikeutettujen määrästä
- Tilastokeskus laskee ennakoäänestäneiden määrän kaikkien äänestäneiden määrästä

Tilastoissa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen kotisivuilta.

Lisätietoja

Kimmo Moisio (09) 1734 3239

Jaana Asikainen (09) 1734 3506

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaalit@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/eduskuntavaalit>

Lähde: Eduskuntavaalit 2011, vahvistettu tulos. Tilastokeskus